

Ryszard Asienkiewicz*

Wspomnienie o Profesorze Zbigniewie Drozdowskim w 80 rocznicę urodzin

Streszczenie

Autor pracy przedstawia sylwetkę Mistrza i Nauczyciela poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego. Współtwórcę polskiej antropologii fizycznej. Człowieka skromnego, oddanego zmysłami i sercem nauce.

Słowa kluczowe: twórczość naukowa, dydaktyczna i organizacyjna.

Fot. 1. Profesor Zbigniew Drozdowski (25.01.1930–21.09.2004)

Profesor Zbigniew Kazimierz Drozdowski urodził się 25 stycznia 1930 roku w Sierakowie Wielkopolskim. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Liceum Ogólnokształcącym w Międzychodzie w 1949 roku. Studia w zakresie antropologii

---

* Dr hab., prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierownik Katedry Wychowania Fizycznego UZ.

odbył w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, uzyskując w 1952 roku magisterium z filozofii w zakresie antropologii. W tym uniwersytecie, w 1960 roku doktoryzował się na podstawie dysertacji „Wahania dobowe wzrostu i wagi uczestników obozów szkoleniowych Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu”. Również w tej samej uczelni habilitował się w 1964 roku na podstawie rozprawy „Morfologiczne podstawy procesów selekcyjnych w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego w Poznaniu na tle sekcji sportowej”. W 1971 roku uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1988 profesora zwyczajnego.

W latach 1950–1952 Zbigniew Drozdowski jako student był asystentem-wolontariuszem w Zakładzie Antropologii Uniwersytetu Poznańskiego. W arka-na antropologii wprowadził Go twórca „polskiej szkoły antropologicznej” prof. Jan Czekanowski, natomiast z zagadnieniami biologii rozwojowej i porównawczej człowieka zapoznał prof. Michał Ćwirko-Godycki. Po ukończeniu studiów, w 1952 roku rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego (późniejszej Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego) w Poznaniu na stanowisku starszego asystenta, przechodząc następnie wszystkie stopnie awansu naukowego, do profesora zwyczajnego włącznie.

Profesor Zbigniew Drozdowski pełnił przez 17 lat zaszczytne funkcje akademickie, począwszy od prodziekana, poprzez dziekana, prorektora i rektora. Przez 34 lata kierował Katedrą Antropologii i Biometrii na Wydziale Wychowania Fizycznego AWF w Poznaniu. Na Zamiejscowym Wydziale Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wielkopolskim zorganizował i opiekował się przez 29 lat Pracownią Antropologii i Biometrii. W Uniwersytecie Szczecińskim przez 8 lat kierował Zakładem Antropologii. Rozległe obowiązki uczelniane godził Profesor z zaszczytnymi funkcjami o zasięgu ogólnopolskim: w latach 1971–2004 był członkiem, a następnie przewodniczącym Komitetu Antropologii PAN (1975–1987); był członkiem Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Techniki; członkiem i zastępcą przewodniczącego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego; członkiem i przewodniczącym Rady Wyższego Szkolnictwa Kultury Fizycznej; przewodniczącym Komitetu Nauk o Kulturze Fizycznej PAN; przez trzy kadencje był członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych; członkiem licznych towarzystw naukowych (między innymi European Anthropological Association, Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej, Polskiego Towarzystwa Biometrycznego, Association of Sport Kinetics, International Academy of Integrative Anthropology), rad redakcyjnych („Wychowanie Fizyczne i Sport”, „Biology of Sport”), komitetów wydawniczych i naukowych („Przegląd Antropologiczny”, „Studies in Physical Anthropology”). W latach 1975–1992 kierował polityką wydawniczą AWF w Poznaniu, pełniąc funkcję

Przewodniczącego Komitetu Wydawniczego Uczelni. Wszystkie te zadania wypełniał Profesor Drozdowski z największą ofiarnością, a przy tym nigdy nie szczędził czasu studentom, doktorantom i młodszym kolegom.

Dorobek naukowy Profesora Zbigniewa Drozdowskiego obejmuje 540 publikacji, z których większość stanowią prace oryginalne (w tym 28 pozycji książkowych o charakterze monograficznym). Prace dotyczą antropologii sportowej, w tym szczególnie morfofunkcjonalnych uwarunkowań i skutków ludzkiej aktywności, biologicznych skutków procesów zachodzących w ludzkiej populacji, chronobiologicznych podstaw aktywności człowieka oraz biologicznych skutków transformacji społeczno-ekonomicznej dokonującej się w krajach Europy Środkowej. Jak pisze prof. Antoni Janusz, najcenniejszą cechą twórczości naukowej Profesora Drozdowskiego jest jej syntetyczny charakter. Skupiał swoje zainteresowania przez 50 lat na zagadnieniach wiążących antropologię z kulturą fizyczną, począwszy od czasów współpracy z Janem Czekanowskim i Michałem Ćwirko-Godyckim (1998).

Profesor Zbigniew Drozdowski prowadził wieloaspektowe badania naukowe, w wyniku których powstają koncepcje i teorie stosowania nauk antropologicznych w zakresie wychowania fizycznego. Upowszechnił w naukach o kulturze fizycznej antropometrię (*Antropometria w wychowaniu fizycznym*), co stało się impulsem rozwijania technik pomiarowych motoryczności człowieka, jako biologicznej właściwości ludzkiego organizmu, stwarzając narzędzia kontroli morfofunkcjonalnych skutków zmiennej aktywności ruchowej człowieka. Następnie, poprzez badania morfofunkcjonalnych uwarunkowań i skutków aktywności ruchowej człowieka powstają takie syntetyczne opracowania jak *Antropologia sportowa. Morfologiczne podstawy wychowania fizycznego i sportu*, *Antropologia a rehabilitacja ruchowa*, *Rytm biologiczny w wychowaniu fizycznym i sporcie*, *Wstęp do teorii wyników sportowego*, z których większość doczekała się wielu wydań.

Praca dydaktyczna była tym obszarem, na którym Profesor Drozdowski najchętniej, najpełniej i najskuteczniej urzeczywistniał swoje dzieło budowy antropologii sportowej we wszystkich jej aspektach, w ramach studiów wychowania fizycznego, turystyki i rekreacji oraz rehabilitacji. Podkreślić należy Jego szczególne osiągnięcia dotyczące autorskich programów dydaktycznych związanych z potrzebami kultury fizycznej (2003).

Profesor Zbigniew Drozdowski w swojej działalności wniósł ogromny wkład w kształcenie absolwentów poznańskiej AWF, licznej kadry nauczycieli akademickich, doktorów, doktorów habilitowanych i profesorów. Ogromną popularnością cieszyły się seminaria doktorskie (858 posiedzeń, które pierwsze prowadził w 1964 roku zrazem z prof. Ćwirko-Godyckim, a ostatnie 10.09.2004 roku), wokół których skupiał Profesor grono swoich uczniów, doktorantów

z różnych ośrodków akademickich Polski, przyszłych pracowników naukowych, czynnych nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów oraz zainteresowanych tematyką antropologii sportowej. Stworzył Profesor własną szkołę kształcenia kadry naukowej znanej w Polsce i poza jej granicami. Dla swych najbliższych współpracowników był nie tylko zwierzchnikiem i nauczycielem, ale także przyjacielem, kolegą i wychowawcą. Profesor Zbigniew Drozdowski wypromował 92 doktorów (pierwszym był prof. Eugeniusz Wachowski 23.04.1967 roku, a ostatnim dr Ewa Rębacz 22.04. 2004 roku). Autor prezentowanego wspomnienia był 81 wypromowanym przez Profesora doktorem w zakresie nauk o kulturze fizycznej. Z grona Jego doktorantów – 10 się habilitowało, a 11 zdobyło tytuł naukowy (2004).

Za całokształt osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych Profesor Zbigniew Drozdowski został dwukrotnie uhonorowany najwyższą godnością akademicką – tytułem doktora honoris causa przez Senat wrocławskiej AWF 22.11.1998 roku i 15.04 2003 przez Senat Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

Promotor, Prof. Wiesław Osiński w laudacji dla Profesora Zbigniewa Kazimierza Drozdowskiego z okazji wręczenia dyplomu doktora honoris causa poznańskiej AWF pisał: „Myślę, że Profesora Zbigniewa Drozdowskiego można i trzeba postrzegać jako dziedzica światłej myśli tych największych uczonych, którzy jeszcze u progu XX wieku w sposób odważny, gorliwy i niestrudzony dowodzili potrzeby tworzenia akademickiego kształcenia i rozwoju badań naukowych na rzecz wprawdzie wychowania fizycznego, a później rehabilitacji ruchowej, sportu, rekreacji i turystyki. Jest Pan, Panie Profesorze, niewątpliwie dzisiaj wielkim autorytetem, jako człowiek nauki, oryginalny i wszechstronny myśliciel, ogarniający różne dziedziny na poziomie najważniejszych uogólnień w naukach o kulturze fizycznej. Podziwiamy Pana, Panie Profesorze, jako znawcę, badacza i współtwórcę polskiej antropologii fizycznej, czynnego w różnych jej obszarach, zatroskanego o etyczne podstawy nauki, świadomego stojących przed cywilizacją i kulturą wyzwań i zagrożeń u początku XXI wieku. W pracy największymi wartościami były dla Profesora: akademicka tradycja, powaga i etos uczelni wyższej. *Honos habet onus*, zaszczyt pociąga za sobą obowiązki – zdaje się myśleć i mówić zawsze Profesor” (2003).

W środowisku antropologicznym i kultury fizycznej Profesor Zbigniew Drozdowski postrzegany jest z szacunkiem i uznaniem za Jego pracowitość, rzetelność, obiektywizm, takt, a nade wszystko za ogromną życzliwość i skromność osobistą.

Summary

In Memory of Professor Zbigniew Drozdowski on His 80th Birthday

The author presents the profile of the Master and Teacher of the Academy of Physical Education in Poznań, the co-founder of Polish physical anthropology, a modest man who dedicated his life to science.

Keywords: scientific educational and organisational activity.

Piśmiennictwo

- [1] Janusz A.: Doktorat honoris causa AWF we Wrocławiu dla profesora Zbigniewa Drozdowskiego. *Anthropological Review*. Vol. 61, pp. 117–118. Poznań 1998.
- [2] Zbigniew Kazimierz Drozdowski doktor honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. AWF, Poznań 2003.
- [3] Ziółkowska-Łajp E.: Zbigniew Drozdowski (1930–2004). *European Anthropological Association. Newsletter* 2004, nr 74, p. 25.